

הסבר על החלוקה לרמות הומוגניות של האוכלוסייה באזורים שהוגדרו כחרדיים¹

מיפוי התפרוסת הגאוגרפית של האוכלוסייה החרדית מתבסס על תוצאות ההצבעה לכנסת ה-20 בשנת 2015.

קריטריון הניתוח העיקרי הוא אחוז ההצבעה למפלגת "יהדות התורה והשבת, אגודת ישראל - דגל התורה" בקלפיות הממוקמות ביישובים ובאזורים סטטיסטיים (ביישוב המחולק לאזורים סטטיסטיים)².

בנוסף, הובאו בחשבון גם אחוזי ההצבעה למפלגת "ש"ס התאחדות הספרדים העולמית שומרי תורה", אף שמפלגה זו היא עדתית בעיקרה, ולכן קהל מצביעה עשוי להיות הטרוגני בתכונותיו. כמו כן, הובאו בחשבון אחוזי ההצבעה למפלגת "יחד-העם איתנו" בראשותו של אלי ישי שהתפצלה ממפלגת ש"ס. ההנחה היא שאם מצביעי ש"ס יחד גרים באזור שיש בו ריכוז חרדי, קיימת סבירות גבוהה שהם חרדים. לפיכך הוחלט שההתייחסות אל מצביעי ש"ס יחד כאל "חרדים" תהיה רק אם הם מתרכזים באזור סטטיסטי שבו, במקביל, לפחות 10% מהאוכלוסייה הצביעו עבור מפלגת יהדות התורה.

רמת ההומוגניות של האוכלוסייה נקבעה על פי דפוסי ההצבעה לשלוש המפלגות הללו, בהתאם לאחוז המצביעים עבורן.

רמת הומוגניות של האוכלוסייה החרדית

בסוף תהליך הדירוג והמיון ניתן היה לשייך לכל יישוב או לכל אזור סטטיסטי את רמת ההומוגניות על רצף ערכים שנקבע.

הערך 1 מורה כי האוכלוסייה הומוגנית מאוד (אזור עם אחוזי הצבעה גבוהים למפלגות ה"ל), ואילו הערך 12 מציינ כי האוכלוסייה הטרוגנית במידה רבה. יחידות גאוגרפיות שסווגו כ"לא חרדיות כלל", כלומר, אזורים סטטיסטיים ויישובים שבהם נרשמה הצבעה של פחות מ-10% עבור יהדות התורה, ש"ס יחד, לא הוכנסו למודל.

להלן לוח המציג את הקריטריונים לסיווג רמת ההומוגניות של האוכלוסייה באזורים שהוגדרו כחרדיים.

¹ להסברים נוספים ראו: גורביץ, נורמה וכהן-קסטרו, אילת (2004). [החרדים: תפרוסת גאוגרפית מאפיינים דמוגרפיים, חברתיים וכלכליים של האוכלוסייה בישראל 1996-2001](#), סדרת ניירות עבודה מס' 5 בהוצאת הלמ"ס.

² אזור סטטיסטי הוא יחידת שטח רציפה שנוצרת מחלוקה גאוגרפית-סטטיסטית של יישוב שבו יותר מ-10,000 תושבים. אזור סטטיסטי מונה בדרך כלל 3,000-5,000 תושבים.

הקריטריונים לסיווג רמת ההומוגניות של האוכלוסייה באזורים שהוגדרו כחרדים

קריטריונים לדירוג	רמה מקובצת של הומוגניות חרדית*	רמת הומוגניות חרדית
70% ומעלה מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-50% ומעלה.	א	1
50%-69% מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-50% ומעלה.	ב	2
70% ומעלה מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-40%-49%.	ב	3
50%-69% מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-40%-49%.	ב	4
70% ומעלה בוחרים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-25%-39%.	ב	5
50%-69% מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-25%-39%.	ב	6
25%-49% מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-25%-39%.	ג	7
70% ומעלה בוחרים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-10%-24%.	ג	8
50%-69% מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-10%-24%.	ג	9
25%-49% מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-10%-24%.	ד	10
10%-24% מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ליותר מ-10%.	ד	11
25%-49% מצביעים למפלגות יהדות התורה, ש"ס ויחד. מתוך כלל המצביעים, אחוז מצביעי יהדות התורה הגיע ל-5%-10%.	ד	12

*רמות מקובצות של הומוגניות חרדית

אפיון האוכלוסייה החרדית התבצע באמצעות השוואת השונות בתכונות דמוגרפיות בין קבוצות האוכלוסייה השונות:

רמה מקובצת א שמקבילה לרמת הומוגניות 1, מאפיינת את האזורים שבהם מתגוררת האוכלוסייה החרדית ההומוגנית ביותר. אלו הם אזורי הגרעין החרדיים.

3 קבוצות אוכלוסייה נוספות המאגדות בתוכן את האזורים "המעורבים" שהוגדרו כחרדיים מהוות נקודות ציון נוספות במדרג ההומוגניות החרדית: ב (רמות 2-6), ג (רמות 7-9) ו-ד (רמות 10-12). קבוצת התייחסות נוספת היא ההטרוגנית ביותר בתכונותיה בהקשר זה - כלל היהודים בישראל.

המאפיינים של חמש קבוצות אלו מוצגים בלוח "תכונות דמוגרפיות נבחרות של האוכלוסייה לפי רמות מקובצות של הומוגניות חרדית", המרכז ומשווה את הממצאים בשנים 2003, 2006, 2008, 2012 ו-2014.